

Parlamentul
Republicii Moldova

D.C. nr. 102
09.11.2023

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de hotărâre pentru abrogarea *Hotărârii Parlamentului privind prelungirea stării de urgență nr. 274 din 21.09.2023.*

Anexă:

- proiectul de hotărâre;
- nota informativă.

Deputați în Parlament

[Signatures]
Caraman Dorian
Valeciu Miodu
Libova Iulio
Smirnov Eduard
C. Fortari
10. Kidman

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. 397		
"09"	11	2023
Ora _____		

H O T Ă R Ă R E

**pentru abrogarea Hotărârii Parlamentului
privind prelungirea stării de urgență nr. 274
din 21.09.2023**

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. – Se abrogă Hotărârii Parlamentului privind prelungirea stării de urgență nr. 274 din 21.09.2023.

Art. 2. – – Parlamentul Republicii Moldova va informa, în termen de 3 zile, Secretarul General al ONU și Secretarul General al Consiliului Europei despre prezenta hotărâre și cauzele adoptării acesteia.

Art. 3. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de hotărâre a Parlamentului pentru abrogarea
Hotărârii Parlamentului privind prelungirea stării de urgență
nr. 274 din 21.09.2023

I. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de hotărâre este elaborat de către deputații Frațiunii parlamentare a Blocului Comuniștilor și Socialiștilor din cadrul Parlamentului Republicii Moldova.

II. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

La data de 24 februarie 2022, Parlamentul Republicii Moldova, prin atingerea unui consens larg a adoptat Hotărârea nr.41/2022 privind declararea stării de urgență. În acest sens, conform articolului 2 al proiectului, pe perioada stării de urgență Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a fost împuternicită să emită dispoziții în vederea punerii în executare a următoarelor măsuri:

- 1) instituirea unui regim special de intrare și ieșire din țară;
- 2) stabilirea regimului special de folosire a spațiului aerian;
- 3) instituirea unui regim special de circulație pe teritoriul țării, inclusiv în ceea ce privește circulația și controlul mărfurilor;
- 4) expulzarea de pe teritoriul țării a persoanelor a căror prezență poate afecta asigurarea ordinii publice și securității statului;
- 5) evacuarea provizorie a cetățenilor din zonele ce prezintă pericol pentru viață și asigurarea obligatorie a acestora cu locuri de cazare permanentă sau provizorie;
- 6) alocarea mijloacelor financiare pentru punerea în aplicare a dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în caz de necesitate;
- 7) stabilirea unui regim special de lucru pentru agenți economici și instituții publice, soluționarea altor chestiuni privind activitatea acestora, necesare desfășurării lucrărilor de salvare-deblocare și a altor lucrări de neamânat;

- 8) interzicerea desfășurării adunărilor, manifestațiilor publice și a altor acțiuni de masă;
- 9) interzicerea creării și activității formațiunilor paramilitare ale persoanelor aflate pe teritoriul statului;
- 10) dispunerea, la necesitate, a raționalizării consumului de alimente și de alte produse de strictă necesitate;
- 11) dispunerea, în caz de necesitate, a sistării temporare a livrării gazelor, energiei electrice și apei potabile;
- 12) adoptarea deciziilor necesare în scopul întreprinderii unor acțiuni rapide de asigurare cu gaze naturale, energie electrică și alte surse energetice, inclusiv prin derogare de la prevederile normative;
- 13) coordonarea activității mijloacelor de informare în masă privind:
 - a) informarea populației despre cauzele și proporțiile situației excepționale, despre măsurile întreprinse pentru prevenirea pericolului, lichidarea urmărilor acestei situații și protecția populației;
 - b) familiarizarea populației cu regulile de comportare în timpul situației excepționale;
 - c) introducerea unor reguli speciale de utilizare a mijloacelor de telecomunicații, combaterea dezinformării, știrilor false și a discursului de ură;
- 14) interzicerea demisiei lucrătorilor, cu excepția cazurilor prevăzute de actele normative, pentru această perioadă;
- 15) modificarea procedurii de numire în funcție și de destituire a conducătorilor agenților economici și ai instituțiilor publice;
- 16) implicarea cetățenilor pentru prestări de servicii în interes public în condițiile legii;
- 17) efectuarea, în modul stabilit de lege, a rechizițiilor de bunuri în scopul prevenirii și lichidării consecințelor situațiilor care au impus declararea stării de urgență;
- 18) efectuarea acțiunilor necesare pentru protecția infrastructurii critice, precum și pentru asigurarea securității cibernetice;
- 19) efectuarea altor acțiuni necesare în vederea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor care au provocat starea de urgență;
- 20) întreprinderea măsurilor necesare pentru gestionarea fluxurilor migraționale;
- 21) accesarea și gestionarea asistenței internaționale pentru durata stării de urgență.

Împuternicirile strict delimitate au fost acordate în contextul „acțiunilor militare de proporții de pe teritoriul Ucrainei care reprezintă un risc sporit a unei crize umanitare în Ucraina care ar putea afecta și Republica Moldova”.

Printre riscurile estimate s-au enumerat capacitățile relativ modeste pentru gestionarea fluxului refugiaților, vulnerabilitatea sectorului energetic în situația în care tranzitul gazelor naturale se face pe teritoriul Ucrainei precum și potențialele riscuri asupra economiei autohtone.

Cu regret constatăm în mod sistematic că starea de urgență instituită pe întreg teritoriul Republicii Moldova, prelungită până la momentul respectiv prin Hotărârea Parlamentului nr. 274/2023 a devenit un instrument pentru eludarea principiilor și normelor caracteristice statului de drept. Acest fapt se fundamentează inclusiv pe adoptarea sistematică de către Comisia pentru Situații Excepționale a unor acte normative care fentează procedurile ordinare, contrar scopului pentru care a fost instituită starea de urgență.

Totodată, Comisia pentru Situații Excepționale (CSE) a luat decizii cu depășirea împuternicirilor acordate prin actul normativ care o constituie. Cu titlu de exemplu, în pofida faptului că CSE a fost împuternicită cu atribuții în coordonarea activității mijloacelor de informare în masă privind:

- (a) informarea populației despre cauzele și proporțiile situației excepționale, despre măsurile întreprinse pentru prevenirea pericolului, lichidarea urmărilor acestei situații și protecția populației;
- (b) familiarizarea populației cu regulile de comportare în timpul situației excepționale;
- (c) introducerea unor reguli speciale de utilizare a mijloacelor de telecomunicații, combaterea dezinformării, știrilor false și a discursului de ură;

aceasta nu a fost abilitată cu atribuții de a emite acte de dispoziție cu caracter individual privind suspendarea licenței posturilor de televiziune, atribuție exclusivă a Consiliului Audiovizualului. Contrar împuternicirilor totuși, prin emiterea Dispoziției nr. 91 din 30.10.2023, CSE a acționat cu depășirea împuternicirilor acordate.

La fel, în pofida faptului că Hotărârea nr. 274/2023 privind prelungirea stării de urgență prevede expres la art.6 că „Prezenta stare de urgență nu afectează organizarea și desfășurarea alegerilor pe teritoriul Republicii Moldova.”, prin Dispoziția nr. 92 din 3 noiembrie 2023, CSE a dispus anularea unui concurent electoral înregistrat în cadrul alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023.

Nu este clară nici legătura dintre scopurile pentru care a fost instituită starea de urgență și prevederile Dispoziției CSE nr. 64 din 31 martie 2023 prin care a

dispus interzicerea demisionării judecătorilor în funcție de la Curtea Supremă de Justiție.

În context, prin Hotărârea nr. 17 din 23.06.2020, Curtea Constituțională a statuat că în situația instituirii stării de urgență, se consideră drept acțiuni proporționale și legale, acțiunile întreprinse în măsura în care:

(a) autoritățile responsabile de gestionarea stării de urgență îndeplinesc doar atribuții, măsuri sau acțiuni necesare realizării scopurilor care au stat la baza declarării stării de urgență;

(b) atribuțiile, măsurile sau acțiunile necesare nu depășesc sfera de competență a puterii executive.

Astfel, în urma sesizării multiple a situațiilor în care Comisia pentru Situații Excepționale a depășit atribuțiile, acționând în pofida scopurilor pentru care a fost instituită se ivește necesară desființarea acestui organ și ridicarea stării de urgență, în scopul protecției statului de drept.

III. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de hotărâre nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

IV. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect de hotărâre propune abrogarea hotărârii privind prelungirea stării de urgență și, prin urmare desființarea stării de urgență instituite pe teritoriul Republicii Moldova. Concomitent, proiectul prevede informarea Secretarului General al ONU și Secretarul General al Consiliului Europei despre ridicarea stării de urgență, în conformitate cu prevederile articolului 6 alin. (2) al Legii nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.

V. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul de hotărâre nu implică cheltuieli bugetare.

IX. Constatările expertizei de compatibilitate

Expertiză de compatibilitate nu este necesară, dat fiind că actul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Deputați în Parlament

 Caraman Diana